energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.	Asiakirjan päivämäärä on:	11.03.2026
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.	Dokumentet är daterat:	11.03.2026
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.	The document is dated:	11.03.2026

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Anni-Pauliina Kurki
Pvm / Datum / Date: 10.03.2026

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 11.03.2026

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

Energiaviraston lausunto talousvaliokunnalle asiassa U 15/2026 vp

Eduskunnan talousvaliokunta on 3.3.2026 pyytänyt Energiavirastolta asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista (TEN-E), asetuksien (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta (U 15/2026 vp).

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Energiavirasto on Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annetulla lailla (684/2014) nimetty TEN-E-asetuksen mukaiseksi kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Kansallisella tasolla on valittu asetuksen mukainen yhteistyöhön perustuva järjestelmä, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että lupaviranomaiset toimivat itsenäisesti, mutta Energiaviraston tehtävänä on koordinoida asetuksessa määriteltyjen energiainfrastruktuurihankkeiden lupaprosessia kokonaisuutena. Toimivaltaisena viranomaisena Energiavirasto myös esimerkiksi osallistuu sen alueella sijaitsevien hankkeiden kustannustenjakopäätösten laadintaan.

Energiavirasto pitää hyvänä valtioneuvoston U-kirjelmässä muodostamaa kantaa uudesta asetusehdotuksesta.

Lupaprosessien osalta Energiavirasto pitää erityisen tärkeänä valtioneuvoston huomiota siitä, ettei asetusehdotuksen toimivaltaiselle viranomaiselle tulisi siirtää YVA-menettelyssä toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvia viranomaistehtäviä. Energiavirasto katsoo, ettei toimivaltaisen viranomaisen tehtävien ole tarkoituksenmukaista laajentua siinä määrin, ettei kansallisesti valitulla toimivaltaisella viranomaisella olisi enää tarvittavaa asiantuntemusta hoitaa tehtävää. Energiavirasto pitää tässä yhteydessä tärkeänä hyvän hallinnon perusteiden turvaamista myös energiainfrastruktuurihankkeiden osalta.

Merkittävä laajennus tehtäviin olisi myös asetusehdotuksessa esitetty ainoana yhteyspisteenä toimimisen uusi muotoilu sisältäen kaikkien lupaviranomaisten prosesseja koskeviin tiedusteluihin vastaamisen sekä hakemusasiakirjojen vastaanottamisen sähköisessä muodossa. Energiavirasto katsoo tehtävän tällä muotoilulla menevän yli sen koordinointiroolin, jota se tällä hetkellä hoitaa. Energiaviraston kokemus on, että pääsääntöisesti hankekehittäjät tuntevat lupaprosessinsa ja -tarpeensa hyvin eikä keskittäminen Energiaviraston näkemyksen mukaan tässä tilanteessa sujuvoittaisi hankkeiden toteuttamista kansallisella tasolla, vaan ensisijaisesti lisäisi asetuksen mukaisen toimivaltaisen viranomaisen työmäärää sen toimiessa nykyistä laajemmin yhteydenottojen välityspisteenä.

Energiavirasto yhtyy myös rajat ylittävän kustannustenjaon osalta valtioneuvoston kantaan asiassa. Energiavirasto ei katso tarpeelliseksi säätää ulkopuolisille jäsenmaille velvoitetta kustannustenjakomenettelyyn osallistumisesta, vaikka hanke- tai hankeryhmäkohtainen kustannushyötyanalyysi osoittaisi hyötyjä kohdistuvan myös näille ulkopuolisille jäsenmaille. Yksittäisten hankkeiden kustannushyötyarviointiin

vaikuttaa unionitasoinen järjestelmäkehitys yhdessä muiden energiainfrastruktuurihankkeiden kanssa, jolloin yksittäisten hankkeiden hyötyanalyysien tuloksiin sisältyy hyvin merkittävää epävarmuutta. Lisäksi neuvotteluosapuolien lisääntyessä myös kustannustenjakoratkaisut monimutkaistuvat, mikä puolestaan ei ole tarkoituksenmukaista huomioiden asetuksen tavoitteet hankkeiden läpiviennin suoraviivaistamisesta ja nopeuttamisesta.

Pullonkaulatulojen osalta Energiavirasto pitää kannatettavana kehittää mekanismeja, joilla tarjotaan kantaverkonhaltijoille kannusteita kohdistaa kertyneitä pullonkaulatuloja nykyistä enemmän rajasiirtokapasiteettia lisääviin tai ylläpitäviin infrastruktuuri-investointeihin. Energiavirasto pitää myös kannatettavana sitä, että pullonkaulatulojen kohdentamista tarkennetaan ja yhdenmukaistetaan jäsenvaltioiden välillä. Energiavirasto kuitenkin jakaa valtioneuvoston näkemyksen siitä, että esitys pullonkaulatulojen 25 %:n sivuun asettamisesta vaatii lisäarviointia ja soveltamisen osalta selkeitä lisätarkennuksia. Energiaviraston näkemyksen mukaan edellä mainittuihin tavoitteisiin voitaisiin päästä esimerkiksi päivittämällä ja selkeyttämällä ACER:in aiheesta antamia ohjeistuksia.

Energiavirasto korostaa, että käsillä olevan asetuksen mukaisen toimivaltaisen viranomaisen roolin ja tehtävien merkittävä laajentaminen sekä monimutkaistuminen asetuksessa esitetyllä tavalla aiheuttaisi Energiavirastolle lisäkustannuksia sekä resurssitarpeita ja nostaisi keskusteluun myös kysymyksen siitä, onko Energiavirasto edelleen tarkoituksenmukainen asetuksen mukainen toimivaltainen viranomainen.

Jakelu Eduskunnan talousvaliokunta